

Jönköpings kommun

Rektorn vid Hovslättsskolan

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Hovslättsskolan
i Jönköpings kommun

Tillsyn i Hovslättsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Jönköpings kommun under 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Hovslättsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 21 maj 2013 och den 22 maj 2013.

Fakta om skolan

Hovslättsskolan ligger i området Hovslätt söder om Jönköpings centrum. Skolan omfattar grundskola med förskoleklass, årskurserna 1-6 och fritidshem. Totalt har skolan 335 elever varav 47 i förskoleklass och 204 elever är inskrivna på fritidshemmet. Skolenheten leds av en rektor och en biträdande rektor. Utöver att leda skolenheten är rektorn också förskolechef för tre förskolor. Den biträdande rektorn, tillika biträdande förskolechefen, arbetar i huvudsak med fokus på verksamheten i förskolorna och i förskoleklasserna. Pedagogerna i förskoleklassen och grundskolan är organiserade i ett arbetslag per årskurs respektive förskoleklassen. Fritidspedagogerna är organiserade i fyra arbetslag. Till detta kommer skolsamverkan mellan fritidspedagoger och arbetslag kring alla årskurser.

Enligt Skolverkets statistik når 63 procent av eleverna i årskurs 3 2012 kravnivån på samtliga delprov i det nationella provet i matematik och 57 procent av eleverna i årskurs 3 når kravnivån på samtliga delprov i det nationella provet i svenska. Skolan har redovisat måluppfyllelsen i svenska, svenska som andraspråk och matematik för årskurs 3 åren 2009 till 2012, samt i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen år 2012. Måluppfyllelsen i dessa ämnen är mellan 88 och 100 procent.

För årskurs 5 visar Skolverkets statistik att mellan 70 och 95 procent av eleverna når kravnivån på samtliga delprov i de nationella proven i engelska, matematik och svenska för åren 2009 till 2012. Skolan har redovisat måluppfyllelsen i samtliga ämnen för åren 2008 till 2011 och i samtliga ämnen för årskurs 6 år 2012. Måluppfyllelsen varierar mellan 75 och 100 procent beroende på ämne och år. Lägst måluppfyllelse redovisas i ämnena engelska, matematik och svenska. En jämförelse med Skolverkets statistik visar att andelen elever som nått kravnivån på samtliga delprov i de nationella ämnesproven under åren 2009 till 2012 ligger lägre än andelen elever som bedömts nå målen i respektive ämne. Skillnaderna varierar mellan några procentenheter till cirka 15 procentenheter.

Skolan har också redovisat betygsfördelningen i samtliga ämnen i årskurs 6 höstterminen 2012. Ett litet antal elever fick betyget A och 65 procent av

betygen var E eller D. Betygen är lägst i fysik, kemi och samhällskunskap där mellan 71 och 92 procent fick betyget E eller D. I ämnet engelska fick 48 procent av eleverna betyget B eller A.

Fritidshemmens resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att det inte alltid råder studiero på Hovslättsskolan. Studieron varierar mellan klasser och lärare. Skolinspektionen kan konstatera att det finns exempel på framgångsrikt arbete för att skapa en levande social gemenskap med ömsesidig respekt mellan elever och lärare, men att dessa exempel stannar i klassrummet eller arbetslaget. Skolan har ett ständigt pågående värdegrundsarbete och genomför återkommande kartläggningar av verksamheten med därtill kopplade åtgärder. Skolan har också kända rutiner för att dokumentera och ingripa vid kränkande behandling. Ordningsreglerna är kända av alla på Hovslättsskolan, dock efterlevs de inte alltid och de vuxna på skolan saknar ett gemensamt förhållnings- och arbetssätt för att se till att ordningsreglerna efterlevs och för att skapa trygghet och studiero i verksamheterna.

Skolan brister vidare i att ge elever som lätt når kunskapskraven den ledning och stimulans som krävs för att de ska nå så långt som möjligt. Det bristande arbetet med att ge ledning och stimulans kan ses i att 65 procent av betygen i årskurs 6 hösten 2012 var E eller D. En rad bedömningsområden, så som en avsaknad av framåtsyftande åtgärder och mål i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna och ett bristande reellt elevinflytande över undervisningens innehåll pekar också på en brist rörande utmaningar och stimulans.

Hovslättsskolan har dock ett upparbetat och av personalen väl känt systematiskt kvalitetsarbete. Under innevarande läsår har det fokuserats på bedömning och betygssättning med hänsyn till förändringar i läroplanen i och med införandet av Lgr 11 och det är ett arbete som gett resultat. Både vad gäller hur lärarna summativt bedömer elevernas kunskapsutveckling och hur lärarna klargör mål och kunskapskrav för eleverna. Skolan har fungerande rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd och för att ge dessa elever stöd. Verksamheten i fritidshemmet är av god kvalitet. Den är tydligt planerad med utgångspunkt i de övergripande målen och eleverna ges inflytande över både den dagliga verksamheten och den planeringen för terminen.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Jönköpings kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 28 november 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Jönköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås i skolan ska ges ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling

Motivering

Enligt skollagen ska de elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Av Skolinspektionens enkäter hösten 2012 till elever, vårdnadshavare och lärare framgår att de upplever att undervisningen på Hovslättsskolan inte ger eleverna tillräckliga utmaningar och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling. I elevintervjuer och vid de lektionsbesök som Skolinspektionen genomförde framkommer att ledning och stimulans kan variera märkbart mellan olika lärare och ämnen. Elever och lärare kan ge exempel på hur arbetsuppgifters komplexitet kan varieras i relation till elevernas förutsättningar, men av elevintervjuer och lektionsbesök framkommer också exempel på motsatsen. I intervjuer med rektorn och lärarna bekräftas detta. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att skolan prioriterar arbetet med särskilt stöd och att alla elever minst ska nå kunskapskraven för E i varje ämne. Däremot konstaterar Skolinspektionen på grundval av intervjuer med elever, lärare och rektorn att fokus inte ligger på att utmana och stimulera de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och det förekommer att lärare prioriterar arbete med att ge ledning och stimulans lägre.

Rektorn ska säkerställa att elever som lätt når kunskapskraven får ledning och stimulans som gör det möjligt för dem att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Författning

1 kap. 4 § andra stycket, 3 kap. 3 § skollagen, Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Grundläggande värden och inflytande**Bedömning**

Jönköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Utformningen av inflytandet i skolan ska ha en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad
- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på undervisningens innehåll

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. Formerna för inflytandet ska anpassas utifrån ålder och mognad. Av läroplanen framkommer att rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Vidare ska lärarna svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Det framkommer av intervjuerna med såväl elever som personal i Hovslättskolan att eleverna i fritidshemmet utövar inflytande, både vad gäller den dagliga verksamheten och planeringen för terminen. När det gäller elevernas inflytande i skolan kan eleverna ge exempel på hur de ges inflytande över arbets- och redovisningsformer. De uppger att de exempelvis kan få komma med förslag om de vill arbeta enskilt eller i grupp och på vilket sätt de vill visa vad de lärt sig. Däremot kan de inte ge något exempel på inflytande när det gäller undervisningens innehåll. Eleverna uppfattar att detta redan är bestämt av lärarna och att det inflytande de ges huvudsakligen handlar om att göra olika typer av val. Lärarna bekräftar i intervjuerna i huvudsak elevernas uppgifter och uppger att frågor kring inflytande över just undervisningens innehåll sällan diskuteras. I enkäten skattar också lärarna elevernas medverkan i planering av undervisningens genomförande lågt. Av lärarintervjun framgår också att det saknas ett gemensamt arbete i skolenheten för hur elevernas inflytande ska öka utifrån stigande ålder och mognad. Rektorn uppger att elevernas inflytande är ett prioriterat område under vårterminen, men att elevernas reella inflytande varierar mellan olika arbetslag, mellan olika lärare och i synnerhet vad gäller planering och innehåll.

Rektorn och lärarna ska, med anledning av vad som redogjorts för ovan, se till att eleverna ges ett reellt inflytande på undervisningens innehåll. Vidare ska elevernas inflytande anpassas efter deras ålder och mognad.

Författning

1 kap. 10 § skollagen,

4 kap. 9 och 14 §§ skollagen,

Lgr 11 avsnitt 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, samt avsnitt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Trygghet, studiero och en god miljö**Bedömning**

Jönköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Eleverna ska erbjudas en god miljö vid skolan och fritidshemmet som präglas av trygghet och studiero.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av läroplanen framgår vidare att skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet, vilja och lust att lära där varje elev har rätt att få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

Av Skolinspektionens enkäter hösten 2012 till lärare, elever och vårdnadshavare framkommer att det på Hovslättsskolan inte alltid råder studiero. Detta bekräftas vid intervjuer med elever, lärare och rektor som alla kan beskriva situationer då det inte råder studiero. Av intervjuerna framkommer också att studieron varierar mellan klasser och lärare. Vid de lektionsbesök som genomfördes har Skolinspektionen sett lektioner där eleverna uppvisat stort ansvar för sina studier, men också lektioner där studiero saknats. Skolinspektionen kan också konstatera att det på Hovslättsskolan finns exempel på framgångsrikt arbete för att skapa en levande social gemenskap med ömsesidig respekt mellan elever och lärare, men att dessa exempel stannar i klassrummet eller arbetslaget. Det saknas ett gemensamt förhållnings- och arbetssätt hos personalen kring hur de ska arbeta för att skapa studiero.

Av intervjuer med lärare och rektor framkommer vidare att det regelbundet förekommer att elever på Hovslättsskolan kränker andra elever och lärare. Framförallt sker detta verbalt men under det senaste året har det också förekommit fysiska kränkningar. Både elever och lärare uppger att de känner till elever som under det senaste året har stått utanför skolans sociala gemenskap under kortare eller längre perioder. Skolan har ett ständigt pågående värdegrundarbete och genomför återkommande kartläggningar av verksamheten

med därtill kopplade åtgärder. Skolan har också kända rutiner för att dokumentera och ingripa vid kränkande behandling. Vid skolan finns också ordningsregler som är kända av elever och personal. Av intervjuer med lärare och elever framkommer dock att även om ordningsreglerna är kända så efterlevs de inte alltid av alla elever. Alla i personalen är inte heller angelägna om att se till att ordningsreglerna efterlevs, vilket skapar otrygghet. Av elevintervjuerna framkommer också att eleverna upplever att det inte alltid finns vuxna närvarande under rasterna.

Det är angeläget att rektorn tillsammans med lärarna och övrig personal tillförsäkrar att alla elever erbjuds en god skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Författning

5 kap. 3 § skollagen,

Lgr 11 1 skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Jönköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska se till att det dagliga arbetet är inriktat mot elevernas utveckling och lärande och mot att de nationella målen uppfylls

Motivering

Enligt skollagen ska inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet vara att de nationella målen uppfylls. Vidare har rektorn ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för, bland annat, att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning och läromedel av god kvalitet.

Vid intervjuer med rektorn och lärare framkommer att det på Hovslättsskolan till viss del saknas tillräckliga musikinstrument och digitala verktyg för att eleverna ska ha förutsättningar att minst nå alla kunskapskrav. Exempelvis uttrycker en lärare att hon med dessa förutsättningar inte kan genomföra ensemblespel och ge eleverna möjlighet att i tillräcklig omfattning prova på olika typer av instrument i relation till kunskapskraven i ämnet.

Rektorn ska se till att det dagliga arbetet är inriktat mot elevernas utveckling och lärande och mot att de nationella målen uppfylls och att eleverna ges

tillgång till handledning och läromedel av god kvalitet så att de ges förutsättningar att minst nå kunskapskraven.

Författning

4 kap. 5 § skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar, 3.8 Kursplaner, Musik

Personalkompetens**Bedömning**

Jönköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- De lärare som används ska ha utbildning för den undervisning de ska bedriva

Motivering

Enligt skollagen får endast den som är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen.

På Hovslättsskolan är den pedagogiska personalen organiserad i tio arbetslag, ett för förskoleklassen, ett per årskurs i grundskolan och tre arbetslag för fritidshemmen. I vissa årskurser har lärarna organiserat undervisningen så att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva. I andra arbetslag har lärarna valt att arbeta efter ett klasslärarsystem där en lärare bedriver huvuddelen av undervisningen i klassen, vilket lett till att läraren i förekommande fall undervisar i ämnen där läraren saknar utbildning. Av intervjuer med lärare och rektor samt vid studier av de dokument som Hovslättsskolan lämnat till Skolinspektionen inför tillsynen framkommer att all undervisande personal har relevant högskoleutbildning och att det vid skolan finns en bra fördelning vad gäller de ämnen som lärarna har utbildning för att bedriva undervisning i. Men lärarnas kompetens används inte fullt ut med nuvarande organisation.

Rektorn ska se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Författning

2 kap. 13 och 18 §§ skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Jönköpings kommun en anmärkning.

Jönköpings kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 28 november 2013.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- I de skriftliga individuella utvecklingsplanerna ska framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt

Motivering

Enligt skollagen ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare minst en gång varje termin ha ett utvecklingssamtal och en skriftlig individuell utvecklingsplan ska upprättas. I den skriftliga individuella utvecklingsplanen ska finnas en sammanfattning över de insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Enligt skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Skolinspektionen har inför tillsynen i Hovslättsskolan tagit del av exempel på skriftliga individuella utvecklingsplaner. I dessa utvecklingsplaner framgår inte tydligt vilka insatser som skolan avser att göra för att eleven ska utvecklas vidare. Snarare beskrivs vad eleven behöver och kommer att arbeta vidare med. Det saknas en framåtsyftande planering och mål för elevens fortsatta arbete mot kunskapskraven som beskriver de insatser som skolan ska ta ansvar för.

Eftersom Hovslättsskolan har ett pågående utvecklingsarbete kring lärarnas betygssättning och bedömning av elevernas kunskapsutveckling som gett resultat bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och tilldelar därför Jönköpings kommun och Hovslättsskolan en anmärkning.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Viveka Berglund.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Kärman
Enhetschef

Andrés Brink
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).